

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercuria si sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 60 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in lastrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singlaratici se dau câte cu 10 cr.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 68.

Sibiu, 23/4 Septembrie 1878.

Anulu I.

Scrisori politice dela Ludovicu Kossuth.

(Urmare si fine.)

II. Dela afacerile interne Kossuth trece la Bosnia. Elu deminte pe toti cati tienu, ca cuparea Bosniei ar fi fostu planuita in Congresulu dela Berolinu. Elu scie bine ca acest'a idea este echia, a cabinetului austriacu. Bismark a disu e nenumerate ori ca de aceea se numesce Austri'a Ost-Reich (imperiu orientalu), ca dupa-ce e cós'a din Germani'a si Itali'a, se mérga in Orientu, e isi faca acolo imperiu. Confederatiunea celoru rei imperati s'a intemeiatu totu pe acestu planu. Celu membru eminentu alu casei domnitórie, solatu de cea mai mare influentia, a disu necurmatu i fora nici o reserva, ca trebuie se intrámu in Bosnia, ca-cí de nu vomu intra noi, voru intra itii. Dara politic'a sanetósá cerea ca se nu intrámu ici noi, se nu lasamu nici pe altii ca se intre.

Se mai dice, ca éca si sultanulu s'a invoitu. Ceracu turcu! apoi ca elu s'a invoitu si la pacea de San-Stefano; dara fórté bine a respunsu Karaeodori Pasia in congresu: Bucatariulu intrebese e puii, cum vreau se fia pusi pe mésa, fripti ori erti. Bietii puisiori respunsera: Noue ne aru placea e traimu. Nu de acésta este vorb'a, le replicá ucatariulu.

Se totu spune ca scopulu ocupatiunei este a une fréu panslavismului, alu carui cuibu ar fi Bosnia. Vorba se fia. Cuibu e Bosnia ca si rag'a, ca si Turocz-St.-Marton, dara foculariulu u e pe acolo, ci la Moscua si la St. Petersburg.

Ce este panslavismulu? intréba Kossuth, i apoi isi raspunde: Panslavismulu este influenti'a rusésca asupra popóraloru slave. Fóra cea influentia panslavismulu nu póte se esiste nici vacaru in theoria. Panslavismulu este rusulu, e rusis'a. Panslavismulu se póte sfarma numai pe ermii Vistulei, adeca restaurati statulu si regatulu Poloniei, luandu totu ce a fostu polonescu dela russi'a, inpingeti-o pe acésta mai departe, ca se u póta fi periculósá pentru libertatea Europei. Iutu mediulocu de scapare nu este. Dara diplomati'a, tocma din contra, a suferitu ca se strabata i Bulgari'a, se bata pe turci, se castige si in ochii opóraloru slave auctoritate si mai mare decâtu vuse pana acilea. Diplomatiu au pusu Rusiei conditiune, ca in 9 luni se ésa din Bulgari'a. Armat'a rusésca va esi, dara puterea ei va remanea totu acolo. Acuma voi intrarati in Bosnia si íceti ca voiti se combateti de acolo panslavismulu. Pana'i lumea. Ilu veti consolida si mai multu. Panslavismulu e ramuritu in tota Ungari'a si Austri'a. Insasi dinasti'a este din caus'a lui in pericolu, pe are muscalii aru voi se o arunce in aeru. Tieneti minte, ca din ocupatiunea Bosniei va urma anexiunea definitiva si asia poproatiunea slava se va inmulti. Legeti catu se póte mai multi deputatii din partid'a óstra; mergeti la dieta si'i stringeti in pinteni ca e ve arate, ce au facutu cu cele 60 de milióne. Vedeti, ca acei ministrii au se ve duca chiaru si i senatulu imperiale. Program'a partidei dv. este: Uniunea personale. A mea nu este nici acésta. Dara bine, fia. Adunati-ve dara pe langa acea programa si lucrati ca se spargeti dualismulu. Program'a dv. este legale, ea isi are temeiulu chiaru in acelési legi fundamentali, care dau dinastiei, dreptulu de a domina in Ungari'a. (Art. 13 din l. 1790). Dreptulu de esistenti'a nationale, dreptulu storicu si de a incheia tractate si conventiuni de statu, tóte vorbescu in favórea programei dvóstre. Program'a dv. se póte realiza, cu singur'a esceptiune de unu casu, candu insasi natiunea ar renuntia la esistenti'a sa politica si s'ar sinucide pe inesi. Tóte natiunile au viitoriu, afara numai de acelea, care nu credu in trensulu. Recredinti'a in viitoriu este o bóla, din care urnédia mórté sigura. Natiunile fóra acésta credinti'a sunt mórté chiaru pana a nu repausa. Din contra, natiunile tari in credintia, tocma si candu se paru a fi mórté, ele traiescu. Cautati numai la Itali'a. Obstacolele cu care avuse a lupta ea pentru a sa initate, au fostu gigantice in comparatiune cu

a le Ungariei. In dictionariulu politicu alu Italiei nu se afla cuventulu „impossibile, preste potintia;“ la italiani tóte au fostu cu potintia. Diplomatiu au tienutu una, ca Itali'a este numai unu conceptu geograficu, séu déca voiti fantoma. Italianii respundéu neincetatu: Itali'a existe, si inca Itali'a unificata. Scopulu loru este ajunsu, pentru-ca ei n'au desperatu nici-odata. Desperatiunea este pecata contra spiritului santu, care nu se póte erta. In religiunea natiuniloru independenti'a este spiritulu santu, datatoriu de viétia.

Crise si catastrofe mari europene se prepara din nou in vecinatatea nóstra. Nici-unu omu cu mintea intréga nu va cutedia se afirma, ca prin tractatulu dela Berolinu s'aru fi regulatu lucrurile pe tempu mai indelungatu. In casu de catastrofe noue, Ungari'a lantiuita prin dualismu va fi stérta din rangulu staturiloru. Credu si eu aceea ce crede tóta lumea prevedetiória, ca unu resbelu din cele mai crunte între Austro-Ungari'a si Russi'a nu se mai póte evita; acela trebuie se sparga nesmintitu, mai curendu séu mai tardiu.

De aci incolo Kossuth supune érași la critica aspra tienut'a comitelui Andrassy in cestiunea orientala si'i imputa ca suferé ca Bismark se'lu pórté de nasu etc.

— Am reprodu su si noi aceste idei ale lui Kossuth, pentru-ca in adeveru, s'au implinitu multe din câte a predisu elu cam dela 1861 incóce, si apoi trebuie se ne dedamu si noi a studia si combina starea patriei si a natiunei nóstre in legatur'a in care se afla cu evenimentele din alte tieri. Scimu bine, ca pucini se ocupa de idei cum sunt a le lui Kossuth; ar fi inse fórté reu de noi, candu realizarea loru ne-ar afla reu preparati, precum ne aflase de es. anulu 1848, inca si anulu 1865.

De-o camdata se observamu fórté bine, ca din alegerile actuale la dieta Ungariei numerulu deputatiloru reprezentanti ai uniunei personale, adeca ai spargerei dualismului si ai ruperei de cátra Cislaitani'a, din ce fusese inainte cu 9 ani abia 20, in periodulu dintre 1875—8 40, astadi ajunse aprópe la 70. Adeca partid'a ce voiesce independenti'a absoluta a Ungariei, cresce dintr'unu periodu in altulu. Acésta partid'a ungréna este ajutata si din Cislaitani'a de cátra pangermanistii austriaci, carii tragu la Germani'a si nu voru se mai scia de integritatea monarchiei nóstre. Acei pangermanisti stau cu totulu sub comand'a pangermanistiloru din Berolinu. Mari pericole ne amerintia!

Ocupatiunea.

Acuma in fine dupa ce au cursu sangele in siróie, dupa ce se numera mortii si ranitii cu sutele acuma in fine, candu este mobilisata spre campulu de resbelu o armata imposanta de 260,000 care se prepara si se concentréa pentru a demonstra din nou utopistiloru, ca suntemu inca departe de er'a pazei eterne, d'abea acuma au primitu diarele oficióse de tóte nuantiele parol'a, ca se proclame in lumea larga, ca monarchi'a austriaca se afla in stare de resbelu, ceea ce ele o ecsprima cu aceste trei cuvinte lapidare: „Ocupatiunea este resbelulu.“ Ocupatiunea pacifica promisa de comitele Andrassy s'au schimbatu asia dara intr'unu resbelu formalu, pe care nu ilu mai potu desminti nici foile oficióse, precum se incercau a o face la inceputu. Interessantu este din punctu de vedere alu psihologiei popóraloru, a vedea si a audi ca tocmai acele diare ungrésti, care mai inainte se lapedau ca de Satan'a de ori ce aneciune a vreunei provincii cu poporatiune slavica, din ereditatea „omului bolnavu,“ astadi dupa ce armat'a imperiala primi botezulu de sange dupa o perióda de pace de aprópe 12 ani, pretindu anecsarea cu ori ce pretiu, nu numai a celoru doua provincii, ci si a Serbiei independente, subtu cuventu, ca este o conditiune de ecsistentia nu numai a regatului ungréscu, ci a întregi monarchii, ca imperiulu austro-ungaru se isi mute punctulu seu de gravitatiune pe peninsul'a balcanica, pentru ca asia se póta contra-

balanti'a influenti'a rusésca si se stabilésca acolo o bariera puternica preste care panslavismulu se nu póta trece si nici sari. Dara déca elu va sbura precum o au facutu generalulu Gurco cu ai sei preste Balcani pana ce au ajunsu in fati'a Constantinopolei? Voru avea atunci ungruii unu Osman Pasi'a, care se fia atátu de fericitu ca se descóperé viitórea Plevna pentru Russii?

Intr'adeveru logic'a politica a ungriloru este plina de silogisme, dileme si hyperbole, care tóte sunt consecintiele si probele cele mai evidente ale politicei loru confuze, aventurióse inse-radicalé. Mai ieri alaltaieri reinoira fratietatea loru cu Turcii si eata astadi regimente de linie curatu ungrésti masacrandu-se reciprocu cu Turcii si bombardandu orasiile si satele loru. La inceputu si chiaru dupa ce Austri'a a primitu mandatulu de ocupare a Bosniei si Hertiegoviniei, ungruii nu voiau se scie nemica despre acésta, dicendu ca inmultirea elementului slavu ar periclita hegemoni'a loru actuala asupra elementeloru némagiare. Si acum? Ceru nu numai acele doua provincii dara déca s'aru potea orientulu intregu alu Europei. Se vede ca acuma iau apucatu frigurile de anecsare, precum ii vine cuiva apetitulu mancandu. Acuma deci se invoiescu si ungruii ca imperiulu austro-ungaru se isi implinésca „missiunea sa slavica“ in Orientu. Cine va profita mai multu din acésta missiune este o intrebare acarei deslegare nu va intardia multu. Celu pucinu Boemi, Croati si Serbi sunt fórté veseli, au inscenatu iluminatiuni prin cetatile si orasiile loru si au serbatoritu in tóte modurile victori'a dela Serajevo, pe care ei o considera ca unu alu douilea Vilagos pentru supremati'a germano-magiara. In totu casulu ocupatiunea va esercita o reactiune si asupra situatiunei politice interne a monarchiei. Astadi numai incapé indoiala, ca luptele de pe campulu de ocupatiune voru decide sórtea monarchiei austriace. Aruncandu o privire retrospectiva asupra istoriei mai noua a monarchiei, vomu afla, ca totudéuna in urm'a unui resbelu purtatu in afara, fia fi fostu elu gloriosu séu desastrosu au urmatu schimbari nu numai partiale, ci potemu dice radicalé in organizatiunea interna a gubernamentului. Acésta se pare a fi atatu de inevitabilu ca si fluculu si refluxulu marei. In politica, mai multu ca pe ori ce altu terenu se adevereste disa betranésca, pe care nu trebuie se o uitamu, ca: ce n'aduce anulu aduce césulu. Se fimu deci rabdatori, se urmarimu importantele evenimente ce se petrecu in nemediulocita nóstra vecinatate cu o atentiune concentrata si cu unu interesu incordatu, pentru ca se nu fimu surprinsi de cele ce au se se intemple in celu mai de aprópe viitoru. Sentinel'a trebuie se fia totudéuna la postulu seu si destépta, pentru ca acésta ii este chemarea.

Camilu.

Viitoriulu Romaniei.

Diarulu francesu „La Presse“ publica, suptu acestu titlu, in numerulu seu dela 20 Aug., unu articolu in care, dupa ce arunca o privire asupra faptelor din cei din urma doui ani si felicitu pe gubernulu actualu pentru cele facute cu tóte greutatile tempului, venindu la congresulu din Berolinu, constata ca diplomati'a „a voitu odata mai multu se radice tóte ilusiunile acelora, care totu sperau in spiritulu ei de dreptate si de echitate.“ Presse se ocupa apoi de viitorulu ce astépta pe Romani'a.

„Romani'a, dice ea, a fostu sacrificata unoru combinari in care marele poteri aveau unu interesu, a fostu sacrificata pentru ca Austri'a voia funestulu daru alu Bosniei si pentru ca Engliter'a, indata ce pusese in buzunaru insul'a Cipru si s'asicurase in privintia Constantinopolei, parasise marele interese, flori de retorica bune numai pentru a impodobi circularile ce esu dela Foreign Office.

„In acestu momentu, Romani'a nu póte de câtu se se supuie verdictului Europei; ea póte si trebuie se primésca, cu consciinti'a impacata, compensatiunile ce i-se oferu, ea póte si trebuie se

traga din acesta cele mai mari folose pentru viitorul sau.

„Ori-cum, acestu viitoriu se presinta suptu unu aspectu cu totulu favorabile, si este de natura d'a reasigura pe numerosii amici ai Latiniloru de la Dunarea de josu.

„Aperandu cu energia Basarabi'a, Romanii sustienéu mai multu interesulu Europei si mai cu séma alu Austro-Ungariei de càtu alu loru. Din punctulu de vedere comerciale, portulu dela Kiustenge, pe Marea-Négra, apartienendu d'aci inainte Romaniei, este cu multu mai avantajosu de càtu gurile nisipose ale Dunarii. Lucrulu celu mai insemnatu este de a termina repede lini'a ferata si d'a o lega prin Braila cu retiéua linielor ferate din Romani'a, care va fi terminata in curendu. Gratia acestui portu, marin'a romana va inceta d'a fi unu mithu si pe marile lumei se va saluta tricolorulu principatului.

„Cu tota lenevi'a Turciloru, portulu dela Kiustenge dobendise deja o ore-care insemnate; nu ne indoimu ca, suptu o administratiune nationala, cu inteleginti'a si spiritulu de initiativa ce se observa in rass'a romana, elu nu va intardia d'a deveni unulu din porturile cele mai prospere de pe Marea-Négra.

„Numai prin dobendirea acestei deschideri spre Marea-Négra aneacsarea Dobrogei are unu mare pretiu pentru Romani'a, si càtu despre restulu tieriei voru fi destulu ore-care silintie spriginite de câte-va milióne ca se schimbe aceste baltii legendare intr'unu pamentu roditoru si bogatu.

„Independinti'a formalu recunoscuta astadi de Europ'a este pentru Romani'a nu numai o satisfacere morale, ci si o mare bine-facere materiale. D'adi inainte Romani'a, statu suveranu si independente, va putea se incheie pretutinden tractate de comereciu, conventiuni a caroru validitate nu va mai fi discutata. Ea e degagiata de ori-ce solidaritate cu cadavrulu turcescu si nu va mai avea se suferi de consecintiele relatiuniloru silite cu unu statu, care a abusat asi de multu de credulitatea lumei. Toti aceia care au caletoritu in Romani'a au potutu se'si dea séma de fertilitatea pamentului, de abondinti'a productelor si de tóte bogatiile ce contine acésta tiéra.

„Nu lipsesce in adeveru, de càtu unu nou Moise ca se faca se iesa din stanci tóte bogatiile ce sunt ascunse intr'insele. Situatiunea politica, nesicuranti'a ce domnia in privinti'a sórtei Orientului, si mai multu o multime de prejudecati, care paru a nu mai ecsista astadi, a impedecatu minunea d'a se produce.

„Momentulu pare sositu ca se se creeze la gur'a Dunarei unu felu de Belgia orientala. Tóte ratiunile care a opritu secole intregi desvoltarea materiale a Romaniei a incetatu d'a fi.

„Prin atitudinea sa, in tempulu resbelului din urma, Romani'a a sciutu se dobandésca stim'a si in secolulu nostru positivu si realistu, increderea este corolariulu neaperatu alu stimei.

„Sórtea tieriei loru e in manile Romaniloru; ei n'au de càtu se dea probe de activitate si de probitate cum au datu ómenii loru de statu actuali probe de dibacia si de lealitate si soldatii loru de vitejia in facia reduteloru dela Plevna.“

„Romanulu.“

Revista politica.

Monitoriuulu oficialu din B.-Pest'a „Budapesti Közlöny“ publica in numerulu seu din 29 Augustu a. c. urmatoriulu decretu c. r. contra-semnatu de intregu cabinetulu ungurescu:

„In interesulu serviciului de sigurantia interna in regiunile marginasie ale statului, am aflatu de lipsa a ordona punerea pe picioru de campanie a brigadei 83 a infanteriei de honvedii unguresti.

De órece se póte intempla, ca in durat'a acestui serviciu de sigurantia, unele despartieminte ale acestei brigade de honvedii, chieamata a face acelu serviciu, in casu eventualu se fia necesitate a trece si preste fruntariile tieriloru sfantei coróne unguresti, incuviintiezu prin acésta in urm'a ascultarei ministeriului meu ungurescu, in sensulu §. 3 a art. de lege XLI ca exceptionalmente singuratecele despartieminte ale numitei brigade de honvedii, in interesulu serviciului de sigurantia, déca reclama acésta necesitatea, se fia intrebuintiate si dincolo de fruntariile tieriloru sf. corónei unguresti. Acestu decretu intra in vigóre cu diu'a publicarei sale. Cu esecutarea lui insarcinesu pe ministrulu meu ungurescu pentru apararea tieriei.

Datu in Schönbrunn in 23 Aug. 1878.

Franciscu Iosifu m. p.

Coloman Tisza m. p., br. Béla Wenckheim m. p., August Trefort m. p., Béla Szende m. p., Coloman

Szell m. p., Thomas Pechy m. p., Coloman Bedkovics m. p., dr. Theodor Pauler m. p.

Prin acestu decretu regescu se confirma deci in modu autenticu, scirea despre care amu vorbitu si noi in revist'a politica din numerulu precedentu, ca adeca honvedii mobilisati voru fi dusi si preste fruntariile regatului ungurescu.

Pana in momentele acestea de pe campulu de ocupatiune n'au mai sositu nici o scire inportanta. Totulu se reduce la niste mici ciocnirii cu guerila — cete — de insurgenti si la desarmarea séu respandirea loru.

Renitenti'a celoru doue comitate din Ungari'a, adeca acelea alu Pestei si alu Somogyei, in contra recivitiuniloru au facutu o impressiune fórte rea, atátu in cercurile politice din Vien'a càtu si cu deosebire in cele militare. In furi'a sa organulu militar „Wehr-Zeitung“ dupa ce dascaleste pe unguirii si pe cele doue comitate renitente in acelu limbagiu alu „soldatesci“, care nu se mai audise dela 1866 incóce ii amenintia cu unu nou Haynau supranumitu si „hien'a Italiei.“ Despre conventiunea austro-turcesca inca nici astadi nu se scie cu sigurantia déca ea este incheiata séu ba. Verssiunile care circuléa asupra ei sunt asi de contradicétore si multe, incatu preferimu a nu le inregistra, asteptandu unu resultatulu definitivu alu acelor negociari, care decurgu inca intre comitele Andrassy si Karatheodory Pasia. Sciri sosite din Anglia voru se scie, ca sultanulu ar fi agratiatu pe Midhat Pasia si ca l'ar fi invitatu se se reintórca la Constantinopolu. Numai acestu turcu fanaticu ar mai lipsi, ca reluandu elu éra si franele guvernului in aliantia cu Osman Pasia se dea semnalulu unui resbelu religionaru si de estermineare intre turci si crestini. Acestu pasu din partea sultanului ar fi pentru Russia semnalulu de a reincepe campani'a intrerupta in contra Turciei secundata de bunii sei aliati Serbi'a, Muntenegru si Greci'a care deja se afla in inamicitia declarata cu guvernulu turcescu. Ne aflamu deci inca departe de pacificarea atátu de multu dorita o orientului, care acuma mai multu ca ori candu sémana cu unu vulcanu gata a erumpe. Ce rolu specialu ii este rezervatu in acésta tragedie monarchiei austro-ungare, acésta este astadi chiaru celui mai consumatu diplomatu imposibilu de a spune, pentru ca rolulu principalu nu ilu jóca dreptulu si libertatea, ci egoismulu si ambitiunea falsa a rivaliloru interesati.

Reintorcéndune privirile nici-decum linistite dela fruntariile monarchiei spre situatiunea interna, apoi nu vomu afla nici aci mai nemica care se ne ofere vreo bucurie séu manghaiere. Faptulu celu mai ingrigitoru este, ca precum ne spunu diarele din Vien'a creditulu de 60 milióne votatu cu atáta greutate din partea parlamentelor dualistice, votatu nu pentru espeditiunea la Bosni'a si Hertiegovin'a, ci dupa dis'a si promissiunea solemn'a comitelui Andrassy, pentru de a fi preparati in fati'a ori carei eventualitatii, deja este sleitu, ba ce este mai frumosu s'au chieituitu cu 17 milóne preste creditulu votatu. Cine cunósce starea nici-decum in florinda a finantielor nóstre si credemu, ca acésta o simtu prea bine si prea durerosu tóte poporale acestei monarchii fára ecsceptiune, apoi va sci apretiu si nu va fi surprinsu, déca la redeschiderea parlamentelor, primul lucru va fi votarea de indemnitate pentru miliónele chieituite preste creditulu votatu si votarea de noua credite. Din câte se aude pana acuma apoi in locu ca Austri'a se aiba vre-unu venitu, chiaru déca ar aneacs definitivu cele doue provincii, din contra s'au calculatu, ca administratiunea acelor doue provincii ar costa pe fiacare anu rotunda suma de 5 milióne. Dupa mórte si calu de ginere, tocmai precum au fostu cu posesiunile austriace din Itali'a, care au consumatu sute de milióne fara ca se aduca nici unu venitu, pentru ca apoi la 1866 dupa victori'a dela Custozza, se le remaie italianiloru ca zestre a unitatii si independintiei loru.

Fórte interesanta si stranie este si situatiunea parlamentara a monarchiei. In Vien'a se afla unu cabinetu de ministri, cari au demissionatu inca din luna lui Maiu si acaroru demissiune au fostu si primita, cu conditiune inse ca pana la redeschiderea sessiunei de érna a parlamentului se conduca totu elu afacerile in modu provisoriu. In Vien'a avemu deci unu ministeriu demissionatu si provisoriu.

In Ungari'a avemu unu cabinetu definitivu, dara unu parlament cu o de nou alésa camera a deputatiloru, acarei fisionomie inca este cu totulu necunoscuta si acarei maioritate isi o ascrie si o reclama atatu partid'a gubernamentalá càtu si opozitiunea pentru sine. Lumea de pe acuma se pregateste a fi martora la scenele cele mai oragióse ce s'au petrecutu vreodata intre paratii „cassei

tieriei“ din B.-Pesta. Precumu se aflá partid' deachista in completa disolvare, inainte de advenire la ministeriu alu C. Tisza, asia astadi, asia numit partida „liberala“ séu a „tigriloru“ se afla intr' confussiune si disolvare completa. Partisanii lu C. Tisza ori cata buna vointia aru avea si ori càtu zelu ar consuma totusi nu potu scus'a gresial'a, p opozitiunea o numeste crima de lese-natiune care, e Tisza si colegii sei s'au invoitu la aneacsarea Bosnie si Hertiegovinei, acelu Tisza, care acum doui ar a declarat, ca fara scirea si invoirea sa, respective a unguiriloru, unu singuru soldatu nu va trec fruntari'a monarchiei. Dara acuma eata, ca n numai n'au trecutú nici unu soldatu, ci au trecut 220.000 din armat'a de linie si 40.000 de honvedii stau gata se tréca in totu momentulu, acei honvedii cari au fostu copii resfatiati ai intregi natieri magiare. Va veni apoi la ordinea dilei ingerinti' in alegeri, octroarea recivitiuniloru, ratificare parlamentara a tractatului din Berolinu din parte ambelor parlamente, votarea indemnitatei si noveloru credite, care fiacare in parte sunt cestiuu dela care depinde atatu sórtea cabinetului Tisza catu si a noului parlamentu. Va mai depinde fórt multu si dela resultatulu alegeriloru din Boemi' dela decisiunile care le voru lua cecchi fatia a parlamentulu si guvernulu din Vien'a si in fine del evenimentele ce voru mai urma inca pe campulu de ocupatiune.

Legea contra socialistiloru.

(Fine.)

§. 16. Cei cari voru lua parte la reuniuni oprite (§. 2) cu sciintia séu dupa publicarea opririi, se voru pedepsi cu amenda de 500 marce, séu arestu de tre luni. Aceeasi pedépsa pentru cei cari iau parte la adunari, oprite (§. 9) séu nu se departéza dupa ce sunt provocati. Conducetorii séu agentii unei atari adunari oprite se pedepsescu cu arestu dela 1 luna pana 1 anu.

§. 17. Cei ce isi oferu casa pentru o adunari oprita se pedepsescu cu arestu dela 1 luna pana 1 anu.

§. 18. Cei ce imprima séu respandescu cu sciintia séu dupa publicarea opririi, brosiuri oprite se pedepsescu pana la 6 luni.

§. 19. Cei ce lucréza contra §. 15, se pedepsescu cu o amenda de 500 marci séu 3 luni arestu.

§. 20. Persóne, cari isi facu o professiune din activitate tendintiele din §. 1, séu cari au fostu deja pe deposite pentru contravenire fatia de acelu §. potu f esilate din anumite cercuri séu localitati ale imperiului Déca acele persóne sunt streini voru fi alungate din intregu imperiulu.

Pe langa aceleasi premise li se potu interdici professiunea, la librarii, tipografii, proprietarii de bibliotice, la birtasii si carciunarii.

Tipografii, cari facu o professiune din ajutarea tendintieloru din §. 1, voru fi inchise.

§. 21. Esecutarea §. 20 cade in competintia autoritatiloru de politie. Apelulu póte fi adresatu autoritatiloru centrale si apoi oficiului imperialu.

§. 22. Contravenitorii §-lui 20 se pedepsescu cu o amenda pana la 1000 marci séu cu arestu pana la 6 luni.

§. 23. Pentru cercurile, séu localitati, in car sigurantia publica e amenintiata prin tendintiele §-lui 1 se voru folosi aceste dispositie exceptionale:

1. Adunari nu se voru putea tienea de càtu cu o prealabila permissiune din partea politiei.

2. Respandirea de brosiuri pe cai publice, pe pietie séu prin afisie, e oprita.

3. Persóne fara ocupatiune, care nu potu proba ca au midiolóce de intretinere si care nu au inca vre-unu adapostu, potu fi date afara din respectivele cercuri séu localitati.

4. Posedarea, purtarea, introducerea séu vindiaz de arme e legata de anumite conditiuni.

Contravenitorii acestei legi se pedepsescu cu amenda de 1000 séu cu unu arestu de 6 luni.

§. 24. Acésta lege intra numai de càtu in vigore. „Romani'a libera“.

Romani'a.

Bucuresci, 17/29 Augustu. (Corespondentia particulare a „Observatoriului.“) Din „Monitoriuulu“ ofic. si din alte diarie veti fi aflatu si Dv., cu càtu zelu si solemnitate se inchiase anulu scolasticu la 29 et 30 Iuniu st. v. in capitala si in tóte institutele mai mari din tiéra. Cuventulu pronuntiatu de M. Sa Domnulu in sal'a cea mare a Universitatiei la 29 Iuniu, are valórea sa istorica. Preste pucinu scólele se voru deschide éra, si se crede ca in anulu ce urmédia, numerulu scolariloru de ambele sexe si alu studentiloru va trece preste 100 de mii. Unulu din rezultatele campaniei nóstre e si acésta, cà parintii s'au petrunsu si mai multu de imperativ'a necesitate de a mana pe tinerime la scóle.

Cultur'a científica a fostu la noi ca si in alte staturi, multu tempu despretiuita de càtra inchinatorii lui Mamonu; astadi avemu esemple destule, unde tocmai bogatii insistu cá fiii loru se mérga la invetiaturi mai inalte.

Cumcá sciintiele au inceputu a fi multu respectate se cunósce intre altele, si din rezultatele pe care le dá activitatea societatiei academice. Sessiunea anuale de 6 septemani a acestei societati scientifice se deschise estimpu in 16/28 Augustu de càtra presedentele seu dn. Ioanu Ghica in presentia unui numeru de membrii, precumu la deschidere nu s'a in-

emplatu de mai multi ani, si se spera ca in cursul
essuinei voru mai veni cativa. Discursul presiedintei
ui a fostu scurtu, mai multu o salutare de buna venire;
lora cu atatu mai amplu a fostu raportulu delegatiunei
ititu prin dn. G. Sionu ca secretariu generale. Dela
867 anulu infintiarei acestei societati, niciodata atatea
acrari nu i s'au prezentatu cá acumu. Las' cá si anna-
ile sale din a. tr. sunt asia de voluminose, in cátu
iparierea loru se va termina numai in cursulu acestei
essuini, dara preste aceea s'a publicatu: Istori'a lui
Michaiu eroulu, de fericitulu Nic. Balcescu, a carei
editiune a costatu pe societate 4500 lei n. (franci);
istori'a imperiului otomanu tom. II inca este terminata
pana la indice; Istori'a romana de Dio Cassius si doue
opuscule mai mici ale lui Dim. Cantemiru insocite de
unu Glossariu intocmitu de G. Sionu, inca sunt gata.
Missiunea data de catra societate in a. tr. dlui Grig.
Tocilescu cá se mérga la St. Petersburg si Moscu'a,
spre a cerceta dupa manuscrite de a le lui Cantemiru
ata si fiu, au avutu succesu neasteptatu de bunu, cá-
ci a datu inca si preste alte multime de documente
romanesce, rapite in diverse epoce de cátra generalii
rusesci si duse pentru arhivele si bibliotecele statului
loru. Raportulu lui se va citi in una din sedintiele
publice. Dn. Eugenu Costinescu a compusu si
prezentatu catalogulu sistematicu alu museului nationale
de antiquitati. Colectiunea numismatica donata socie-
táti de dn. Dim. A. Sturdza in 1876 se mai inmultu
cu monete romanesce rarissime, din dilele Domniloru
Mircea I (contimpuranu cu imp. Sigismundu m. 1437),
si Petru Musiatu, in pretiu de 4400 l. n. Preas. Sa p.
episcopu Melchisedec delá Ismailu dona societáti
pretiosele mspte remase delá fostulu odinóra banu de
Moldova, renumitulu Vasiliu Varnavu. Conformu unei
decisii luate de catra societatea acad., de a se face
portretele repaasatiloru sei membrii in oleiu, delegatiunea
le a si pusu in lucrare, in cátu 5 din acelea si de-
corédia sal'a sedintieloru sale, incependu delá Eliadu
pana la Maximu. Comissiunea lexicographica
compusa din nou in sesiunea anulii trecutú, are se 'si
faca ea insasi raportulu seu in un'a din sedintiele
urmatórie cu atatu mai virtosu, cá publiculu celu com-
petente, compusu din adevérati ómeni de litere,
are totu dreptulu de a cere, cá societatea academica
se apere limb'a nóstra de atati „bucheri,“ carii fóra
se 'si o fia invetiatu vreodata cumu se cade, vinu acasa
din tieri straine cu diverse titule academice de valóre
uneori fórté problematica si apoi pretindu cá sciu si
carte romanésca, candu ei nu cunoscu nici macaru
formele nici regulele elementarie ale sintactice, éra
anume cu orthographi'a se afla in procesu de
divortiu.

Din msptele cerute prin concursuri au intratu: a)
Asupra petrecerei romaniloru in Dacia delá Aurelianu
pana in a. 1390 (cá refutatiune asupra lui Roesler,
Hundsörfer delá Pesta et tutti quanti.) b) Starea
tieranului (saténului) romanu in Romani'a.

Din traductiuni au intratu: Vietile lui Plutarchu,
1 concurente. Istori'a lui Herodotu 5. Plinius
jun. 7 concurenti.

Pentru tóte acestea lucrari s'au alesu comisiuni
si anume 1 de 7, 1 de 5 si 2 de cáte 3 membrii.

La premiele Nasturelu-Herescu s'au prezentatu
carti tiparite: Cuvente din betrani, de Hasdeu. Revolu-
tia si revolutionarii, de Teulescu. La Plevna, de G.
Sionu. Operele lui Vas. Alecsandri de Vas. Al. Urechia.

Capitalurile societáti acad. au mai crescutu;
anume Sectiunea istorica a castigatu frumosielu
prin tragerea la sorti a unor bonuri rurali.

Sciri politice nu ve scriu, de si ar fi cáteva prea
interesante; le lasu inse in grija altei pene.

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

Brasiovu, 28 Aug. 1878. Domnule Redactoru!
Fiindu absentu cáteva dile din Brasiovu nu am potutu
fi in positiune de a afla mai curendu de o faimósa
corespondentia aparuta in Nr. 60 alu „Gazetei Transil-
vaniei“, asupra adunarii tienuta de alegatorii romani
din Brasiovu in 23 Iuliu st. v. si reproducu in resumatu
in Nr. 62 alu „Observatoriului“.

Déca corespondentia s'ar fi marginitu numai pe
langa intortochiarea fapteloru, asiú fi ignoratu cu totulu,
asteptandu cá la tóte neadeverurile si calomniile cuprinse
in aceea corespondentia deamna de d. Dr. Glodariu —
cunoscutulu autoru alu corespondentiei reproducu din
„Gazeta Transilvaniei“ — se le dea desmintire publi-
caciunea protocolului adunarii din 23 Iulie st. v. care
din cauze independente de vointi'a biroului n'a potutu
urma pana acum; insa fiinduca vedu cá pretinsulu co-
respondinte se leaga specialu de persóna mea si imi
atribue neste lucruri, despre care — martora 'imi e
intérga adunare — nu ecisista nici cea mai mica urma
de adevéru, me vedu silitu a apela la bunavointia
d-vóstra cu rogarea, cá in interesulu adevéruului, se
dati locu urmatórei rectificari in colónele prea stimatei
foi ce redactati.

In numita corespondentia este unu passagiu relativu
la unu pretinsu incidentu provocatu de modesta mea
persóna, care suna asia:

„Asemenea si prof. Iulianu Filipescu care prin
fanaticulu seu zelu pentru activitate provoca unu inci-
dentu fórté regretabilu si rusnatoru propunendu, ca
neimpecatulu seu colegu Dr. Glodariu, adunarea puru
si simplu se-'ilu scótiá la aeru curatu ca ddnií activisti
se nu mai fia superati cu obiectiunile lui. In adevéru
acestu metodu alu tinerului profesoru Filipescu de-a
scóte cu fortia pe adversariulu politicu face onóre
propunetoriului.“

Acésta asertiune o declaru de unu puru neadeveru
si de o calumnia necualificabila.

Déca d. corespondinte ar posiede ceva mai multu
spiritu de echitate atunci ar fi potutu reporta despre
unu adevératu faptu regretabilu, adeca despre scandalulu
provocatu de comica si ridicula pasire a d. Dr. Glodariu

fatia cu adunarea intréga, care pana la unu tempu
óre-care a ascultatú pe d. Dr. Glodariu cu cea mai
apostolésca pacientia — dara dupa aceea indignandu-se
de necualificabilele sale maniere a inceputu a esi afara
din sala, si nota-bene acésta a urmatu fara provo-
carea mea.

Lasandu acea imprejurare, ca asemenea scene a
mai avutu d. Dr. Glodariu revinu la asertiunea de susu.

Pentru resturnarea acelei asertiuni nu am mai
buna si mai autentica proba de cátu insusi protocolulu
adunarii. Éta cum ecspune protocolulu pretinsulu inci-
dentu intre mine si intre d. Dr. Glodariu: „Dr. Glodariu
pretinde, ca adunarea alegetóriloru ea insasi se discute
si se decida principiile conducétóre pentru tienut'a po-
litica a fiitorului deputatu. Dupa Dr. Glodariu se in-
sinua d. Iulianu Filipescu la cuventu — care i se si
acorda — d-s'a combate pe d. Dr. Glodariu dicendu,
cá numai intielege pe Dr. Glodariu, se mira cum d-sa,
care s'a declaratú nesolidaru cu adunarea mai póte veni
se mai traganésca discutiunile adunarii cu propunerile
d-sale. Vorbitoriulu propune, cá d. Strevoiu se fia in-
vitatu spre a isi desfasiura program'a, pe care audindu-o
adunarea, se se pronuntie in urma déca o apróba séu
nu! . . .

„Acésta propunere pusa la votu adunarea o pri-
meste.“

„Dupa-ce fini d. Filipescu luá cuventulu Dr. Glo-
dariu fara a ilu cere delá presiedinte. Acesta obser-
vandu-i cá nu este insinuatú la cuventu, nu fu bagatu
in séma de Dr. Glodariu. Prin acésta se naste din
nou miscare intre alegétóri, cari incepu a esi afara din
sala; pre candu se intempla acésta d. Filipescu adre-
séza cátra cei din giurulu seu cuvintele, cá ar trebui
ca presiedintele se ia mesuri, ca mai bine se parasésca
Dr. Glodariu sal'a de cátu alegétórii.“

Éta, d. Redactoru, adevérata stare a lucruriloru.
Desfidu pe ori-cine, chiaru pe d. Glodariu se vina
se sustiena contrariulu. Este apoi fórté regretabilu
candu vedemu pe d. corespondinte, ca nu se mai mul-
tiameste numai cu intortochiarea lucrului, ci face póte
la dorinti'a ecspresa a d. Dr. Glodariu neste comentarie
incrimatóre si denuntiátóre atatu in privinti'a modestei
mele persóne, cátu si in privinti'a colegiloru mei.

Este regretabilu cu atatu mai virtosu de óre-ce
sumu siguru cá aceste comentarie n'au fostu de cátu
resultatulu unei esiofari, a carei victima a trebuitu se
fia in acele momente d. corespondinte . . .

Ce se atinge de acuzarea, cá unii din profesorii
tineri iau initiativa la o politica umilitóre si degradátóre
pentru natiunea romana — adeca cum am dice tindu
a isi usurpa rolulu de corifei conducetóri, permiteti-'imi
d. redactoru a ve spune atatu numai, cá nici o ideia
si nici o tendintia nu este mai departe de respectivii
profesori, de cátu aceea pe care pare ale o imputa
autorulu acelei corespondintie

Tinerii profesori din cestiune sunt cu multu mai
modesti de cátu ca se nu se multiamésca a fi intre cei
dintai gregari inrolati supt stindardulu nationalu.

Ceea ce se atinge de noua directiune politica
pre care intrara in prim'a linia romanii brasioveni; pentru
momentu póte fi numai cestiune de apreciatune, rema-
nendu s'o judece in adevérata ei valóre istori'a viito-
riului. A pretinde in modulu cum o face d. corespon-
dinte cá adevéruulu in acésta cestiune nu este pe partea
nóstra, mi se pare o pretensiunea a adevérata monopo-
lisare a ideiloru conducétóre in politic'a natiunala. Unu
cuventu inca si am terminatu.

In comentariile acelei corespondintie se facu unele
insinuatiuni fórté ofensátóre pentru intregu corpulu di-
dacticu delá institutiele de invetiamentu din Brasiovu
denuntiandu-'lu intr'unu modu fórté ecspeditivu si cu o
usiurintia regretabila vindictei nationale . . . Nu voiú se
iau apararea corpului didacticu din care si eu facu parte,
de óre-ce valórea si autoritatea lui o cunosce si predi-
lectulu corespondinte alu d. Dr. Glodariu de siguru cu
totulu din alte puncte de vedere, de cátu cum s'a ecsp-
ectoratu in numita corespondentia. Una insa trebuie
se adaugu aci, cá si celu din urma membru din corpulu
didacticu a datu mai frumóse probe de barbatu conse-
cinte in parerea sa, de cátu cum a facutu d. Dr. Glo-
dariu; care si-a incoronatu principiile sale passivistice
nu numai prin participarea la urna, dara d-sa a fostu si
celu dintaiú care dupa publicarea resultatului electoralu,
urcandu-se pe o tribuna improvisata isi manifesta bu-
curi'a sa in cuvinte mai inflacurate decátu celu mai
aprinstu activistu. De aci se póte vedea ca d. corespon-
dinte potea gasi mai multu materialu de comentatu
in purtarea d. Dr. Glodariu de cátu in purtarea mea
si a colegiloru mei.

Iulianu Filipescu, profesoru.

Alb'a-Iulii a in Augustu, 1878. Unu vaetu din
anim'a Transilvaniei! Unu imboldu neresistibilu
alu animei emotionate imi puse cu fortia condeiulu in
man'a tremuránda spre a scrie aceste sire.
Temerea de decadinti'a si demoralisarea totala a
poporului nostru blandu si credulu, candu elu este se-
dusu si amagitu nu numai de inamicii lui seculari, dara
chiaru si de fratii lui de-o mama, — este acestu im-
boldu neresistibilu.
Dara, incátu imi va fi cu potintia, voiú opri si
sugruma torentulu caoticu alu esclamatiumiloru dureróse,
ce la casuru de acestea s'gduie ori-ce ánima romana.
Este de ajunsu espunerea séca a fapteloru, ca-ci, ele
singure destépta in acelasi tempu totu atatea esclama-
tiumi dureróse pentru cetitorii pretiuitulu diariu ce
redigetú.

Voiú se insiru numai si numai acea ce-au vediatu
ochii mei si auditu urechile mele la introducerea, de-
cursulu si finirea alegériloru de deputatu in comun'a
nóstra.

Éta in scurtu istoriculu.
Precándu conferinti'a generale a alegetóriloru ro-
mani din Transilvani'a reinnoiá in Sibiiu tienut'a loru

politica de pan'-aci, in imprejurarile de astadi unic'a
tienuta adevératu romanésca si demna de-unu spicu
frumosu din snopulu ginte latine, pe acelu tempu cei
mai multi alegetóri romani din comun'a nóstra, si anume
poporulu de rendu, era deja pana la unulu sedusu, cá
se nu dicu comperatu, parte de „cortésii“ candidatului
opositionale Lukács Béla, parte de ai candidatului asia
numitiloru liberali, alui Br. Kemény Gábor.

Mai bine de trei septemani inainte de diu'a ale-
gerei se incepusera agitarile, beuturile si mánzarile.

Lupt'a intre cele dóua partide érá pe mórté si
viétia, cá-ci beligerantii aveau poteri egali: sórtéa luptei
aveau s'o decida alegetorii romani; deci se facú o ade-
verata venatóre de votantii romani, si venatórea mergea
cu succesu admirabile, mai alesu pe partea candidatului
Lukács Béla, fiindcá pentru acesta erau tocmiti de
„cortési“ pana si romanii, cari isi implineau acestu ofi-
ciu cu mare zelú si sciau vorbi la ánima sermanului
poporu nepriceputu.

Cu vre-o septemana inainte dilei de alegere Luka-
csescii spre a'si concentra si intari poterile, arangiara o
méssa mare in Chiosculu promenadiu din orasiu. Mesenii
straini dispereau cu totulu la numerulu celu mare alu
orasieniloru romani, in mediuloculu carora se diarise
unu „pastoriu dreptcredinciosu“ alu poporului. Din ce
priveai mai multu la barb'a cea mare si incaruntita a
acestui „pastoriu“ acolo intre pahara la méssa lui Lukacs
Béla, din ce-si pierdeá acea barba totu mai tare valórea
si poterea de-ati insuffá respectu. Acestui apostolu alu
moralitáti i dicu „parintele Nicolae.“ Langa parintele
ocupá loculu unu „Semidoctu,“ care o facu mai intie-
leptiesce decátu toti, votándu cu mare sete si apetitu
atátu la méssa acést'a cátu si la méssa celui-alaltu
candidatu a lui Kemény Gábor, arangiata in presér'a
dilei de alegere in hotelulu nationalu. Nu sciu déca
jupanulu S. a votatu si la urna pentru ambii candidati,
dara la mese între pahara se pare cá nu-i sunt de
ajunsu nici doi deputati. Tare multi se mai aflau la
acést'a méssa din asiá-numit'a „inteligintia mica,“ care
stándu mai aprópe de poporu, ar fi in prim'a linia
chiamata alu mentui si retienea delá demoralisare; dara
lasamu-i de-ocamdata se-si petróca in mediuloculu po-
porului sedusu de ei insii, cá ne vomu mai intalni noi
cu acesti peccatosi.

Dela acésta cina pana dupa diu'a alegerei nu mai
poteai vedea unu singuru orasianu romanu, de pe acarui
palariu lata se nu straluce cocard'a ungrésca cu in-
scriptiunea: „Éljen Lukács Béla.“ In acestu intervalu
se arangiara inca mai multe ospetie romanesce in ocolulu
„cortésului-majoru,“ alu armeanului Iakabfi. Dar' se
trecemu si preste tot'atatea nelegalitati facute cu cea
mai mare obraznicia pe facia si-in ochii lumii intregi,
si se vedemu presér'a dilei de alegere, cá-ci aci éra
tempulu supremu, ór'a decisiva.

Inca in decursulu dilei scia totu orasiulu, cá pe
séra Lukácsescii voru face unu „revue generale,“ spre
a'si cercá si mari poterile, la restauratiunea lui „Knapp,“
ér Keményescii in curtea si localitate otelului nationalu.

Éra catra 9 óre sér'a, candu imi indreptaiú pasii
mai intaiú spre „strinsur'a“ Lukácsesciloru, la „Knapp.“
Inca de departe audiamu marsiulu „Plevn'a“ executatu
de-o capela tiganésca. Nu voiámu se-mi credu urechi-
loru, dar' sosindu m'am convinsu. Am sositu chiaru
bine. Fii sedusi ai natiunii se introduceau la „dinum-
danumulu“ diavolescu cu acelu marsiu frumosu, la acór-
dele caruia ni se ivesce eroismulu braviloru dorobanti,
cu carele, dupa multa versare de sange si lungi sufer-
rintie pentru natiunea romana, cei 'intai intrara in
Plevn'a!

Dupa-ce-'mi succese cu mare greu a strabate prin
multimea adunata si inbuldita la usi'a restauratiunei, ce
spectacolu mi se infaciosiá ochiloru?!

Mai multe incaperi éráu indesuite cu alegétóri
romani la mese incarcate. Totu romani, — din class'a
inteligintiei mai sus' insemnate, érau apostolii seducatori
ai acestei turme nevinovate. Vorbirile lorú amagitóre,
ponderate prin gesturi esaltate si-'ndulcite de ariile
musice romanesce, produceau o deosebita insufletire
intre poporeni pentru Lukács Béla, cá-ci ele totu un'a
érau intrerupte prin strigate frenetice de „se tráiesca“
— séu dupa initiativ'a cutarui apostolu prin „Éljen
domnu Lukaciú Biel'a!“

Cáti toti „gura-casca“, cari trebuie se se ivése pe
totu loculu unde se audu tienganturi de pahara, si cáti
toti, cari isi parasescu „Griviti'a“ póte cu scopu de-ase
„indreptá“ la „Knapp“ prin strigarile de „Éljen,“ mai
cá aru poté fi trecuti cu vederea.

Dara multi se mai aflau între acesti seducatori
ai poporului dintre aceia, cari pan' aci treceau de
ómeni si romani tare stimabili in comun'a nóstra. Bá,
cu mare durere am vediatu între ei figurandu chiar' si
„sperantie ale natiunii“ dupa cum suntemu dedati a-i
numi, doctori si doctorandi de Vien'a!

Sermanu poporu nenorocitu!
Ti-ai tramisu fii cu mari jertfe pe la scóle in
strainatate cá ei, intorcanduse acasa, se te amagésca,
se te seduca, se te véndia.

Plecándu spre celalaltu ospetiu, alu Keményesciloru,
abea facui cáteva pasi si — dara ast'a!? éra musica, . . .
totu romanésca! Unu trecatoriú imi spuse, cá „aci
inca sunt totu Lukácsesci, numai cátu aci sunt domnii.“
De romanu? întrebaiú cu nerabdare. „Ba domnií de
unguru si popii nemtiesci din cetate.“ Apoi cum de le
canta romanesce? „D'apoi dóra totu dupa alegetorii
romanii pescuescu acuma toti, ei au se decida si apoi
ei, prostii sunt mai usioru de apucatu!“

Plecaiu mai departe.

Dejá geandarmii si haiducii delá pórt'a otelului
nationalu iti dedeau se pricepi, cá aci se afla cei dela
potere, cá aci se requiréza ex officio. Si 'ntradeveru
nu te-ai fi insielatu in acést'a presupunere.

In curtea otelului music'a militara chiar finea cu
un'a romanésca!

Dupa cáteva momente s'audu voci: „haljuk!“ si
„se'lu audimu!“ Strabatu prin multimea adunata cá la

comedia si ce se vede? Sub unu siopru mare tôte mesele asternute erau ocupate de poporeni romani si advocatul Rajnai, care mai la inceputu se chiamá „Reiner“, cu parere de reu, cá nu scie limb'a romanésca, spunea unguresce poporului: cátu bine si cáta fericire au adusu si va mai aduce si d'aci-nainte preste capetele romanilor regimulu lui Tisza Kálmán, si nu dubitá nici unu momentu, cá cei de facia, cá barbati adeverati, isi voru tinea cu santiana cuventulu datu, si mâine in óra decisiva voru votá fóra exceptiune pentru barbatulu acestui regim fericatoriu de popóra, pentru domnulu baronu Kemény Gábor.

Poporulu, de si nu pricepú unu singuru cuventu din cele audite, balansându paharele erupe in strigate entusiaste de „se traiésca domnulu Kemény Gáborii bá cáte unu semidoctu vendiatoriu scia se sbera si „Eljen.“

In localitatile otelului se ospetau trei corporatiuni oficióse: intregulu magistratu, tribunalulu si in fine número'sa nórata jidovime.

(Va urma).

Sciri diverse.

— (Svetozaru Mileticiu,) cunoscutulu barbatu politicu si conducétoru alu Serbiloru din Ungari'a, dupa ce i sau respinsu apelatiunea sa la tôte instantiile, au fostu dusu in 29 Aug. in temnit'a dela Vatiu, unde va avea se isi petréca anii de inchisóre, cu care au fostu daruitu. Eata unu faptu, care in impregiurările actuale, fara indoiala ca va contribui la consolidarea (?) amicitiei si a fratietatii între serbi si unguri.

— Dela Clusiu ni se scie din partea unui preotu ca in dilele acestea s'au terminatu acolo unu monumentu sepucralu pentru fericitulu mitropolitu gr. cath. Atanasiu I Angelu, si au fostu transportatu la Alb'a-Iuli'a unde se afla momentulu acelu mare archiereu. Monumentulu e din marmora sura si ingradingu cu gratii de fieru marmoratu. Spesele acelu monumentu le póta Escel. Sa. d. dr. I. Vancea, metropolitulu de Alba-Iuli'a si Fagarasiu. Epitafulu, care se afla sculptatu pe acelu monumentu este compus de Escel. Sa parintele mitropolitu dr. I. Vancea si suna asia:

„Peregrine! stai aci si veneréza osemintele apostolului Romaniloru Atanasiu I Angelu nascutu in Ciugudu langa Bálgaradu, carele la 22 Ianuaru 1698 consacratu de archiepiscopu si metropolitu a continuatu actulu santei uniri cu s. biserica apostolica romana, inceputa de Teofilu, antecesoru seu si la complinitu in Sinodulu mare celebratu la 4 Septembre 1700. Dupa aceea ca metropolitu unitu 'si a gubernatu biserica sa cu zelu apostolicu pàna la anulu 1714, candu plinu de merite pentru santa unire si biserica, pentru natiune si patrie repaosandu in Domnulu fu inmormontatu aci unde isi astépta gloriósa inviere.“

— Din Dumbravu ni se scie cu data de 29 Aug. urmatórele: Tempulu pe aici este schimbaciosu din care cauza ómenii au facutu pucinu fenu bunu. Secerisiulu a fostu fórtu bunu si in gráne si in secara. Cucurudiele inca sunt fórtu bune. Viile sunt fórtu rodítóre. — Póme pucine.

— (Bibliotec'a romana in muntele Atos.) Se scie ca multi din monachii muntelui Atos sunt romani si sunt intr'o lupta continua in contra elementulu grecu care si aici, inaintea altariului, tinda a inabusi si nimici pe celelalte elemente contopindu-le in celu grecescu. Intre acei monachii isi au castigatu cu deosebire unu mare meritu in lupt'a de cultura si sustinerea elementulu nationalu romanu parintele archimandritu Kiriacu Dimitriu Romanu, de origine din Botosiani.

Ajungendu a posedat o frumósa avere in lungulu tempu de candu se afla stabilitu la muntele Atos, Sf. sa o destina pentru intretinerea si infrumsetiarea unei biserici romane, cautate de multi visitatori.

Acestu meritosu monachu doresce a infiintia acum si o biblioteca romana in sfantulu munte, care se servésca ca centru de cultura si intrunire a tuturor Romaniloru din Macedoni'a. Neajungandu-i in sa mediulócele sale proprie pentru realizarea unei intreprinderi atatu de nobile si folositóre, a intreprinsu o caletorie in patri'a sa natala in Romani'a, pentru a gasi aci spriginulu necesaru nationalei sale fapte.

Suntemu fericitu a aduce acésta la cunoscinti'a cetitoriloru nostri, chiamandu-i a sprigini cu obolulu loru, ori in ce modu, acésta meritósa intreprindere, care va face multu bine fratiloru nostri de peste Dunare,

contribuindu la inaintarea si cultur'a elementulu romanu din Daci'a Aureliana.

(„Romani'a libera“) — (Principésa Dora d'Istria) (Elena M. Ghica) a fosu alésa mai de-unadi membru de onóre si maiestru (Ausländisches Ehrenmitglied und Meister) alu Liberulu Congresu germanu pentru sciintie, arta si instructia universala (Freies Deutsches Hochstift für Wissenschaften, Künste und allgem. Bildung in Goethe's Vaterhause zu Frankfurt am Main). Profitamu de acésta ocazione pentru a face cunoscuta acésta societate. Notitiile ce damu sunt culese dintr'o revista germana, „Allgemeine literarische Correspondenz.“

Fundatoriul Hochstiftului (1859), animati de unu patriotismu luminatu, prin celebrarea centenarului ilustrulu autoru alu lui Don Carlos, au avutu de idealu a celebra fratietatea literara care a unitu pe cei doi scriitori nemuritori ai tieiei lor, Schiller si Goethe.

Celu d'inteu le-a procuratu ideea Hochstiftului; iara in casa celui din urma s'a stabilitu scaunulu Societatii, care a primitu la 30 Octobru 1873 dela inaltulu Consiliu alu urbei libere Frankfurt drepturile cari apartienu corporatiuniloru.

Este de ajuns a arunca o ochire pe lista inaltiloru protectori, pentru a intelege spriginulu bine-voitoru ce 'i au acordatu necontentu suveranii tieriloru germane. Intr'adeveru, aflamu in acésta lista numele imperatorulu Germaniei si Austriei, alu regelui Bavariei, Ludovicu II, alu repaosatulu rege Iónu de Sacsoni'a, cunoscutu prin studiile lui asupra lui Dante; alu repaosatulu George V, rege alu Hanovrei; alu repaosatulu Maxisimilian II, rege alu Bavariei, si alu mai multoru principii domnitori din Imperiulu Germaniei.

Scriitori, eruditi, artisti, caletori cei mai eminenti au facutu si facu parte din Hochstift. Este indestulu de a cita pe L. de Ranke, Freiligrath, Max Müller, Liebig, Cornelius, Grillparzer, Hemholtz, Hoffmann de Fallersleben, Wirschow, Petermann, Kaulbach, R. Wagner, Auerbach, Nachtigal, Oppert, Preller, Roscher, Schliemann, Schweinfurth, Tischendorf, Weber, Froebel, Hildebrand, Ludovicu I de Bavari'a (poetulu-rege), Carriere, H. de Fichte, Rückert, Fischer, Bodenstedt, Kanitz, Scherr, Ropfs, Mittermaier, fratii Schlagintweit, Ahrens, Schulze-Delitzsch si cei alti.

Frumósa deviza a celebrulu filosofu I. G. Fichte, pusa in capulu diplomei, eस्पica pentru care motivu Hochstiftulu 'si a asociatu unu óre-care numeru de membrii straini, precum este si autórea Eescursiiloru in Rumeli'a si Morea, a Femeiloru in Oriinte etc.

Iéta acea deviza:

„Ori-cine are credintia in inteligenti'a si libertate, ori-cine voieste propasirea necurmata a acéstei inteligentie prin libertate, ori-care ar fi loculu nascerei sale, ori-care ar fi limb'a ce vorbeste, este din famili'a nórata, ne apartiene, este dintr'ai nostri.“ (Reden an die deutsche Nation.)

Acésta este republic'a inalta, care a primitu in sinulu ei pe stralucita romanca Dora d'Istria.

Cu acést ocazione, ne credemu datori a multiami principulu Dim. Gr. Ghica, doctorulu Davila si d-lui Gr. Cantacuzin, membrii Eforiei spitalelor civile, cari au avutu patriotica ideea de a traduce in romaneste scrierile acéstei femei ecstraordinare.

Cu acésta lucrare au insarcinat pe d-nul Gr. Perez. Scrierile, traduse pàna acum, sunt:

Nationalitatea Romana, Eroii Romaniei — Literatur'a romana. s. c. l. 1 volumu.

Femeile in Orient, — 2 vol. (Acéste trei volume s'au tiparitu).

Femeile de o femeie, — 2 vol.

Elveti'a Germana, — 4 vol.

Viati'a monastica in Biserica Orientală, — 1 vol.

Eleonora de Haltingen, — Ghislena si altele, — 2 vol.

Eescursiuni in Rumelia si Morea, — 2 vol.

(Eescursiunile suntu capu d'opera d-nei Dora d'Istria. — Efori'a inse sub motivu de alte cheltueli ecstraordinare, n'a priimitu inca manuscriptulu care se afla totu in manile traducetorului). „Resboiulu.“

— (O serbatóre romana la Cairo.) D. dr. Caradja a datu, acum câteva dile, o serbare in cas'a sa dela Muski la Cairo, in onórea independintiei romane. Toti romanii dela Cairo erau invitati. „Unu poporu, — dice diariulu egipténu, care ne aduce acésta scire, — unu poporu are cu atatu mai multu dreptu de a fi mandru de libertatea s'a — si in acésta privintia romanii n'au

nimicu de invidiatu celorlalte natiuni — cu cátu e la costatu mai multe sacrificie si resbelulu, acésta urita plaga sociala, candu n'are de obiectu, decatu satisfacerea ureloru personale ale principiloru séu ne calificabile ambitiuni, devine din contra o cauza santa candu se radiema pe amorulu patriei, alu libertatii si alu independintiei. Generatiunile viitóre voru apretia oper'a parintiloru lor mai bine, decatu generatiunea actuala.“ Mai multu de 400 romani au respinsu la apelulu d-lui Caradja. In câteva vorbe miscate, ir care se recunoscea unu adeveratu simtiementu patrioticu, d. Caradja a redicatu unu toastu in senatatea principulu Carolu I si dupa ce a spusu principalele intemplari ale resbelulu, a beutu in onórea Romaniei independinte. Acestu discursu a fostu aplaudatu cu frenesia. „Dealtmintrelea, dice „Reforma“ din Cairo, d. Caradja facuse lucrulu intr'unu modu din cele mai somptuóse: iluminatiune a giorno, bufete splendide, cas'a erá acoperita de susu pana josu de drapele, printre care se deosibéu cele trei colori nationale romane, de asup'a caror'a aparea cifr'a Domnitoriulu si coron'a dómnesca. Intr'unu cuventu, era mai multu decatu o serbare, era unu adeveratu meetingu nationalu.“

„Romanulu.“ — (Veduv'a lui Napoleonu III) ex-imperatésa Eugenia a petrecutu in dilele trecute la Vien'a. De si densa calatoria incognitu, totusi au primitu visit'a M. Sale a imperatului si altoru dignitari inalti ai curtiei si alu corpulu diplomaticu. Fireste, ca ambasadorele Prusso-Germaniei principele de Reuss au stralucitu prin absentia sa. In onórea Eugeniei s'au datu prandiuri mari si s'au aranjatu petreceri splendide in resiedinti'a de véra dela Laxenburg. Mare impressiune a facutu asupra vieneziloru visit'a pe care o a facutu fosta imperatésa la momentulu ducelui de Reichstadt, fiulu lui Napoleonu I, in cript'a caputineloru, depunendu o cununa de micsiunele pe catafalculu acelu principe nefericitu. Micsiunelele sunt florile emblematiche ale bonapartistiloru, precum crini acelea ale Bourboniloru si florile de gráu ale imperatului — rege Wilhelm.

— (O noua parechie de gemeni siamesi.) La Parisu au sositu o parechie de ómenii, barbatu si femeia cu copilulu lor séu mai bine disu cu copii lor, ca se ii supuna unui ecsamenu din partea facultatiei de medicina si apoi se ii eस्पuna la vederea publiculu. Cei doi fratii numiti Tocca sunt de unu anu. Pana la buricu ei au numai unu corpu cu doua picióre, de acolo in susu corpu lor se desparte in doue parti sanetóse acaroru constructiune este normala cu cate unu capu si doua mani. Fiacare din ei ia nutrimentulu separat si este interesantu a afla, ca aceea ce place unuia nu ii place celuilaltu. Parechi'a este fórtu vesela si inca n'au fostu bolnava. Deja s'au aflatu speculanti, cari ofera parintiloru pentru acei copii sum'a de 30.000 fr. si mai bine.

Cursuri de Bucuresei in Lei noi (franci).

30 Augustu.	
Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	1. 103.— b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	101.50 „
Obligatiune de imprumutu dominiile din 1871 cu 8%	98. 1/2 „
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	91.— „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%)	83.— „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	94.50 „
Fondulu de pensuni (per 300 l. a.) cu 10%	175.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	33.— „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	85.— „
Daci'a, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	215.— „
Romania. Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	76.— „

Escriere de Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu in clas'a I la scol'a poporale gr. cath. din comun'a Maieru se escrie concursu pàna in 15 Septembre a. c. st. n., prelanga salariu anuale de 120 fl. v. a., platindi in rate lunarie anticipative din fondulu scolaru comunale; deci doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si tramite suplicele lor instruite cu documentele necesare pàna la terminulu mai susu la Senatulu scolasticu gr. cath. din Maieru, post'a ultima Naszod-Rodna.

Basilii Groze
presiedintile senat. scolasticu.
Leonu Horga,
notariu ad hoc.

(37) 3—3

The'a WILHELM

antiarthritica si antirheumatica alui
curatitóre de sange spre a se folosi in
ori-care anotempu cá singurulu midilocu
curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Vien'a, 7. dec. 1858.	Probata definitivu. Efecte exell. Resultatulu eminentu.	Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. assecurata contra falsificarii. Vien'a, 28 martie 1871.
--	---	---

The'a acésta curatia organismulu intregu, strabate pártile intregulu corpu si folosindu-o cá beutura departéza dintr'insulu tóte materiile stricacióse, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si efectulu siguru este durabilu.

Vindecarea perfecta a arthritei, reumatismulu, ból'a englezésca, si a altoru bóle invehichte incurabili, ale raneloru, cari puroiéza ne 'ncetatu, ale bóloru genitáli si bubeloru, ale sgrabuntiloru pe trup si in facia, ale peteloru, bubeloru si-philitice.

The'a acésta au produsu rezultate fórtu favorabili mai alesu in inflatiri de ficatu si de splina, cum si in greutáti hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturu, de udu, poli-tiuni, impotentie, scurgeri la femei etc.

Suferintie cum sunt bólele scrofulóse, inflatur'a ghinduriloru se vindeca inte si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmata, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promovatoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Fr. Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am érasu trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitóre de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu exellentu „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatitóre de sange“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitóre de sange cu receperea plátii prin posta. Cu totu respectulu

Ioanu Jerala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiú fi cunoscutu mai nainte poterea vindecatóre „a theei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitóre de sange“ asiú fi scapatu de multu de o bóla vechia si asiú fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetátii mele. Pan' acum am trasu acestu midilocu nepretiuitu de la Praga din depoulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu întórcerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plátii. Cu totu respectulu

Josef Dilzl.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Gutenstein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tóta stim'a

Florian Haselsteiner, Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urná continuarea epistoleloru de recunoscentia, fiindu preste potintia a le publicá dintr'odata pe tóte.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiéscu a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparate pe din afora pe pachetu, pentru cá se nu fia insielatu prin falsificari.

Adeverata thea antiarthritica, antirheumatica curatitóre a lui Wilhelm, se póte trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiarthritica, antirheumatica curatitóre de sange in Neunkirchen langa Vien'a, sên din depozitele mele publicate prin diarie.

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunei date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru tiabru si pachetare separatu 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverat'a thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm se mai afla in:

Sabiu la Frid. Thallmayer, comerciantu.

Abrud: F. Tones & Comp.

Bistritia: Fridricu Kelp, Tergovits & Zintz, Dietrich & Fleischer.

Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.

Orastia: Carol Reckert, apotecariu.

Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu.

Clusiu: Ad. Valentini, apotecariu.

Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.

Lechinti'a: Friedr. Scheint, apotecariu.

Feldióra (langa Brasiovu): Friedr. Folberth, apotecariu.

Ilia: C. Hoffinger, apotecariu.

Osiorehu: Max Bucher.

Sabesiu, I. C. Reinhard, apotecariu.

Baia mare: I. Horacek, apotecariu.

Aindu: August Binder, apotecariu.

Miercuria: Chr. Fr. Schimmer, apotecariu.

Romanu (Moldova): Josef Dannfy, apotecariu.

Sedisióra: Josef B. Teutsch, comerciantu.

Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt.

Huniadóra: Fried. Acker, apotecariu.

Rosia: Ludw. Moldovan, apotecariu.

Ocn'a (I. Sabiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu.

(23) 17